

Родинне виховання в сучасних умовах

Ніщо на світі не цінується так високо, як рідне оточення, родина. **Родина, сім'я - основа формування людської особистості**, бо робить життя кожного щасливим, повноцінним, плідним. Недарма в народі кажуть: «Без сім'ї немає щастя на землі». Тому кожна сім'я повинна жити повноцінним життям, цінувати кожного члена сім'ї.

А чи кожна сім'я така? Звичайно, ні. І в цьому винні самі батьки. Але наша вина ще більше ускладнюється тоді, коли ми навіть не помічаємо що, виховуючи дітей, чинимо часто неправильно.

Як же потрібно жити? Якою повинна бути сім'я? **Готових рецептів виховання немає і не може бути.** Вони індивідуальні для кожного конкретного випадку. Але деякі моменти треба мати на увазі.

Сім'я – це основний виховний осередок. Школа – це місце, де людина навчається, як жити в суспільстві. Але саме родина вводить дитину в світ соціальних відносин, формує ставлення до оточуючих, певні моральні цінності. Для повноцінного життя дуже важливо, щоб духовні потреби між членами родини були близькими. Втрата духовності рівнозначна втраті людяності.

Вирішальну роль у сімейному вихованні має авторитет і особистий приклад батьків. Інтереси і звички батьків, їхня поведінка і взаємостосунки безпосередньо впливають і на дитину. Приклад батьків – це головний наочний зразок для дітей. Адже тільки особистість може впливати на особистість. Тільки характером можна сформуванати характер. Хороші якості дитини будуть міцнішими, якщо діти бачать їх у батьках.

Доречно згадати слова А.С.Макаренка, який зазначав, що головні основи виховання закладаються до 5 років, після п'яти років це вже буде перевиховання, а перевиховувати набагато важче.

Кожні батько і мати передусім повинні ставити перед собою чітку мету виховання власних дітей, знати, як вони хочуть виховувати свою дитину, бо жодну справу не зробиш добре, коли не знаєш, чого хочеш досягти. **При цьому слід пам'ятати, що дитина – це не лише батьківська втіха, а й майбутній громадянин.** І якщо виховати погану людину, горе від цього буде не тільки батькам, а й багатьом людям, усій країні. Правильна є думка А.С.Макаренка, що **«виховання дітей – це найважливіша галузь нашого життя. Правильне виховання – це наша щаслива старість, погане виховання - це наше майбутнє горе, це наші сльози, це наша провина перед іншими людьми».**

Родинне виховання – справа дуже серйозна. **Тому батьки, які хочуть по справжньому виховувати своїх дітей, повинні мати в їхніх очах авторитет.** Цей авторитет повинен бути істинним, щирим, будуватися на правильній організації сімейного виховання, де не може бути дрібниць. Батьківський авторитет має ґрунтуватися на загальній обізнаності, відповідальності в усьому, зацікавленості справами своїх дітей.

Батьківський авторитет підвищується, якщо батьки ведуть одну лінію виховання. *Батьки ніколи не повинні засуджувати, а тим більше відміняти рішення один одного з них, якщо навіть не згодні з ним. Всі непорозуміння батьки вирішують без дітей.*

Авторитет батьків залежить від того, як батьки ставляться до дітей. Буває так: батьки живуть між собою добре і дружно, але справжньої близькості з дітьми немає. *Тоді погляди дітей формуються незалежно від сім'ї, під впливом друзів, вулиці.* А батьки потім дивуються: «В кого вони в нас такі?». Тому потрібно виявляти увагу до життя дитини, знати її інтереси, чим вона живе, з ким товаришує? Батьки і діти повинні бути друзями настільки, щоб ця дружба не переросла в панібратство, що дуже шкідливо.

Дитина виховується не тільки під дією сімейних стосунків. На її розвиток впливають і інші сторони життя. Наприклад, умови сімейного побуту, порядок, чистота в кімнаті. Дитину виховує все: навіть вигляд кімнати, в якій вона живе. Зовсім неправі батьки, які вважають, що це дрібниці. Дитина виростає акуратною, працелюбною, коли вона виховується в обстановці праці, акуратності, якщо її привчають до чистоти й охайності. Діти, які виховуються в умовах постійного безладу, запущеності, набувають риси неорганізованості й неохайності, **переносачи все у школу.**

Особливе значення для правильного виховання мають взаємовідносини між батьками і школою (вчителем). Як часто школярі заявляють батькам, що той чи інший учитель їх не лю-

биль і «придирається», а розгнівана мама чи тато, впевнені в непогрішності своїх дітей, підтримують такі неправильні скарги і настрої. В результаті справедлива вимогливість учителя, його щире бажання домогтися більш глибоких знань не приносить результату. *Деякі батьки заходять у школу лише за тим, щоб з'ясувати на якій підставі вчитель знизив оцінку їхній любій дитині.* Дитина, звичайно, в курсі цих подій. Окрилена таким батьківським заступництвом, дитина зовсім перестає виявляти старанність у навчальних заняттях. Таке грубе порушення елементарних основ людських відносин деякими батьками заважає вихованню в дитини почуття відповідальності за свою навчальну працю, розвиває зневагу до думки вчителя, до його справедливих і корисних вимог. Саме під таким батьківським заступництвом поступово виростають егоїсти, самовдоволені нероби, які завжди чимось і кимось незадоволені, яких нібито всі ображають, недооцінюють, а вони, як їм здається, завжди в усьому праві і бездоганні.

Як правило, грубо і з неповагою ставляться до вчителя батьки дітей, які недисципліновані, й невстигаючі. Батьки не задумуються над тим, що підриваючи авторитет вчителя, вони перш за все завдають шкоди вихованню і навчанню своїх дітей. Стосунки батьків з учителями передаються дітям. Для покращення дисципліни та успішності батьки повинні сприяти підвищенню авторитету вчителя в очах дітей, щоб вони поважали вчителя. А для цього самі батьки повинні поважати нелегкий і відповідальний труд вчителя, що вимагає великого напруження сил і волі. Тому так важливо підтримувати зусилля вчителя, спрямовані на благо дітей.

Повага до вчителя багато в чому визначає увагу учня на уроках, забезпечує регулярне виконання домашніх завдань, привчає дитину шукати причини своїх невдач саме у своєму ставленні до навчальних занять, а не в діяльності вчителя.

Батьки, віддаючи своїх дітей у школу, бажать, щоб діти успішно вчилися. У цьому бажанні всі батьки єдині. А ось в питанні про те, яка роль батьків і в чому повинна виявлятися їхня відповідальність за успішне навчання дітей, у багатьох батьків немає чіткої точки зору і до навчальної праці своїх дітей вони ставляться по – різному. Одні батьки організовують куточки чи кімнати для школяра, створюють умови, режим, систематично контролюють підготовку домашніх завдань. І, будьте певні, цим самим батьки уже готують і думають про майбутнє своєї дитини. **Але є батьки, які, віддаючи свою дитину до школи, знімають з себе відповідальність за її навчання і виховання, перекладаючи всі турботи в цій важливій і важкій праці повністю на вчителів і школу.** Але треба пам'ятати, щоб полетіти – у дитини має бути два крила: **сім'я і школа.** Безперечно, школа виконує вирішальну роль у засвоєнні учнями систематичних знань, умінь і навичок. Школа веде учня від незнання до знання, від знань неточних і неповних до повних і точних. Але здобувати, закріплювати знання треба не тільки в школі, а й дома. Виконуючи завдання дома, діти закріплюють здобуті в класі знання. Батьки можуть зробити дуже багато, щоб їхні діти гарно вчилися. Бо навчання для дітей не забава і не гра, а серйозний труд, що вимагає великої уваги, наполегливості, певних розумових і фізичних зусиль.

У вихованні дитини істотне значення має батьківський контроль. Діти не завжди можуть змусити себе дотримати своє слово, перетворити свої переконання в дії, хоч і знають, як їм діяти. Це трапляється тому, що дія завжди активна, вона пов'язана з умінням переборювати труднощі, які зустрічаються на шляху виконання поставленого завдання, а не всі діти уміють переборювати труднощі.

Батькам і вчителям відомі факти, коли учень обіцяє готувати уроки, виправити свою поведінку, але виконати свої обіцянки не може, оскільки звичка до неорганізованості заважає йому. Дитина сама від цього страждає, незадоволена собою, але перебороти себе не може. Але варто тільки батькам допомогти учневі, налагодити суворий контроль, поставити тверді вимоги, як дитина виправляється. І тримати такого учня в суворому контролі до тих пір, поки у нього не виробиться звичка бути організованим. Це звичайно нелегко, вимагає великих духовних зусиль і волі. Але чого тільки не зробиш заради дитини, заради її майбутнього. Ті діти, що відстають не через свої слабкі розумові здібності, а через неорганізованість, бо батьки вчасно цього не навчили, схожі на дитину, що не вміє плавати, а її кинули в безмежний океан, борсається дитя, безмовно кличе на допомогу, а найрідніші люди – батьки – залишаються глухими і безжальними, не подають руку допомоги і порятунку своїй кровинці.

Правильне сімейне виховання – це той благодатний ґрунт, на який учитель буде сіяти добре, розумне, вічне.